

Kungl Vetenskapsakademien
104 05 STOCKHOLM

Naturreservat på fastigheten Hökö 1:2 (Persön) i Västerljungs socken, Nyköpings kommun

Med upphävande av länsstyrelsens beslut den 3 februari 1937 rörande Persö (del av Hökö 1:2) i Västerljungs socken såsom naturminnesmärke förklarar länsstyrelsen med stöd av 7 paragrafen naturvårdslagen hela fastigheten Hökö 1:2 jämte del av allmänt vattenområde som naturreservat. Områdets gränser har på bifogade karta angivits med svart heldragen linje.

Beskrivning av reservatet

Fastigheten Hökö 1:2 som omfattar öarna Persön och Persö Både (Persö Born) samt några mindre skär bildades genom avsöndring från Hökö 1:1 år 1919. Persö är med hänsyn till geologi, växtvärld och fågelliv en mycket intressant och skyddsvärd ö. Holmen är ca 500 m lång och 200 m bred (yta ungefär 5 ha). Den har såvitt bekant alltid varit obebodd. Däremot har avverkningar förekommit.

Berggrunden utgörs av en bandad kalksten (urkalksten, marmor) med inlagrade skarnmaterial. På grund av de olika bergarternas växlande vittringsgrad är klipporna starkt refflade. De kvartära avlagringarna tilldrar sig stort intresse. Renspolat och ganska grovt glacifluvialt material har avlagrats i terrasser på öns västra och norra sida. Där jordarten är mer finkorning utbreder sig torrängar.

Ur botanisk synpunkt är Persö mest känd för sitt stora idegransbestånd (ett hundratal träd jämte en del ungplantor). En grov, sedan stormen 1969, delvis sönderblåst tallskog, upptar öns centrala del. På hällmarkerna utbreder sig en torrängsvegetation med vildmejram, fetknoppsarter, grusbräcka m fl kalkgynnade arter. Jämförd med floran på andra kalkstensöar i sörmålandsskärgården är floran dock anmärkningsvärt artfattig. Persö Både och de övriga smärre skären saknar träd och buskar. Vegetationen består här enbart av örter, mossor och lavar.

På Persö och intilliggande holmar finns ett rikt och förhållandevis störningskänsligt fågelliv. Persön har därför tidvis varit förklarad som fågelskyddsområde.

1981-04-10

11.1211-1010-81

Reservatet ingår i Askölaboratoriets undersökningsområde.

Reservatets benämning: Persö naturreservat

Kommun: Nyköping

Socken: Västerljung

Fastighet: Hökö 1:2 samt allmänt vattenområde

Lägesbeskrivning: Ek kartblad nr 9 I 4a, 9 I 4b, 9 I 3a, 9 I 3b. Reservatet är beläget i Yttre Hållsfjärden 30 km nordost om Oxelösund samt 10 km söder om Trosa.

Areal: 845 kvkm

Därav 6,89 ha landareal

Ägare: Kungl Vetenskapsakademien

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län i samråd med markägarna

Ärendets handläggning

Frågan om skydd för Persön väcktes redan 1916. Först sedan holmarna avsköts som egen fastighet och fått ny ägare, John Strandberg, inlämnades 1936 en formell ansökan om naturminnesförklaring av fastigheten.

I länsstyrelsens resolution den 3 februari 1937 förklarades dock enbart ön Persö (av Hökö 1:2) som naturminnesmärke. Persö Både jämte de övriga mindre öarna som tillhör Hökö 1:2 berördes inte av fridlysningen.

Kungl Vetenskapsakademien som efter länsstyrelsens fridlysning 1937 fick fastigheten som gåva av John Strandberg har den 17 september 1979 hemställt att hela fastigheten Hökö 1:2 med tillhörande vattenområde skall avsättas som naturreservat.

Ärendet har varit remitterat till bl a statens naturvårdsverk, Nyköpings kommun, skogsvårdsstyrelsen och kammarkollegiet.

Grund för beslutet

Syftet med reservatet är att skydda området med dess särpräglade geologi, vegetation och djurliv mot exploatering och förslitning

och varje annan påverkan som kan medföra förändringar på naturmiljön ovan eller under vattenytan. Vegetationen och djurlivet skall få utvecklas fritt.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 paragraferna naturvårdslagen samt 9 paragrafen naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A Föreskrifter jämlikt 8 paragrafen naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Det är förbjudet att

- 1 bedriva täkt, gruvbrytning, utfyllning, muddring, schaktning, sprängning eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi ovan eller under vattenytan
- 2 skada eller förstöra berghällar, t ex genom eldning, bergbörning, målning, inhuggning av inskription eller liknande åtgärder
- 3 uppföra byggnad
- 4 anlägga brygga
- 5 anlägga eller upplåta plats för båt, båthamn eller tältplats
- 6 bedriva skogsavverkning eller andra skogliga åtgärder
- 7 anordna upplag
- 8 använda kemiska bekämpningsmedel vid skötseln av reservatet
- 9 företa skogsgödsling
- 10 ta mark i anspråk för bete
- 11 bedriva jakt
- 12 upplåta mark för militära övningar
- 13 upplåta mark- eller vattenområde för tävlingar, som kan medföra föroreningar och markslitage eller störa djurlivet

- 14 dra fram luftledningarna eller jordkablar
- 15 inplantera för området främmande djur eller växtarter

Det är vidare förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

- 16 vid oljesanering använda kemiska sanerings- eller dispergeringsmedel

B Föreskrifter jämlikt 10 paragrafen naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Det är förbjudet att

- 1 skada, borttaga eller förflytta naturföremål eller ytbildningar
- 2 skada eller förstöra berghällar t ex genom eldning, bergborrning, målning, inhuggning av inskriptioner e dyl
- 3 på störande sätt använda radio, grammfon, bandspelare, musikinstrument e dyl
- 4 göra upp eld
- 5 skada eller borttaga träd, buskar eller andra växter eller plocka blommor
- 6 bryta kvistar eller samla ved eller ris från levande eller döda träd eller buskar eller att flytta eller samla på marken liggande grenar eller stammar
- 7 uppträda så att djurlivet kan störas
- 8 vid landstigning inom reservatet medföra hund eller katt som ej är kopplad
- 9 förtöja båt mer än en dag
- 10 tälta eller bedriva lägerverksamhet
- 11 åka vattenskidor
- 12 använda snöskoter, annat terrängfordon eller motorfordon på öar och skär inom reservatet
- 13 landa med luftfarkost

14 anordna tävlingar (båttävlingar, orienteringar e dyl)

Det är vidare förbjudet att utan markägarens och länsstyrelsens medgivande arrangera

15 gruppbesök i kommersiellt syfte

C Bestämmelser enligt 9 paragrafen naturvårdsförordningen om vård och förvaltning av naturreservat

1. Skötselplan

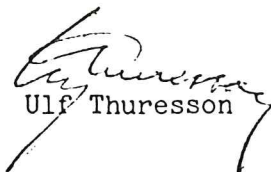
Målsättningen med naturreservatet är att vegetation och djurliv skall få utvecklas fritt. Inga åtgärder utöver städning skall vidtas inom reservatet. Reservatet skall från naturvårdssynpunkt förvaltas av skogsvårdsstyrelsen som skall märka ut reservatet enligt de anvisningar som utfärdats av statens naturvårdsverk. Skogsvårdsstyrelsen skall ombesörja att erforderliga förbuds- och informationsskyltar sätts upp inom reservatet samt utöva tillsyn av området.

2. Skogsskyddsåtgärder

Skogsvårdslagens skogsskyddsföreskrifter skall ej tillämpas inom reservatet.

Besvär till jordbruksdepartementet (se bilaga).

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsråd Ulf Thuresson, beslutande, samt förste länsassessor Mats Lundström, naturvårdsdirektör Tore Jansson, tf länsarkitekt Per Öhrling, tf överlantmätare Torsten Sandberg, länsantikvarie Lena Bergils och byrådirektör Georg Olsson, föredragande.

Ulf Thuresson

Georg Olsson

Bilagor

1. Karta över Persö och Persö Både i skala 1:10 000
2. Karta över reservatet i skala 1:50 000

HÖKÖ 1:2 INOM PERSÖ NATURRESERVAT
I VÄSTERLJUNGS SOCKEN

58°48'

--- Ungefärlig gräns mot allmänt
vattenområde

Skala 1:10 000

HÖKÖ 1:2

Mellhåls-

brotten

Tillhör länsstyrelsens i
Södermanlands län beakt
1981-04-10

PERSÖ NATURRESERVAT

VÄSTERLJUNGS SOCKEN

NYKÖPINGS KOMMUN

Skala 1:50 000

Top. karta 9 I Nynäshamn SV/50

Reservatsgräns

